

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"א 46715-08-23 מדינת ישראל נ' מזרחי

לפני כבוד השופט דוד זילר

תובעת מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד יעל רוד סליטן
מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

נגד

נתבע דורון מזרחי
ע"י ב"כ עוה"ד תמיר בלנק

חקיקה שאוזכרה:

חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965: סע' 2(א), 3, 19א, 19ג, 19ג(א)

פקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973

מיני-רציו:

* בנסיבות העניין קמה עילה לביטול פסק דין חלוט, אשר קבע כי לאור הליך גיור שעבר הנתבע – הוא יהודי לצורך רישומו בפרטי הדין והלאום במרשם האוכלוסין.

* דיון אזרחי – ביטול פסק דין – אימתי

עניינה של תביעה זו בבקשת רשות האוכלוסין להורות על ביטול פסק דין אשר קבע כי לאור הליך גיור שעבר הנתבע – הוא יהודי לצורך רישומו בפרטי הדין והלאום במרשם האוכלוסין.

בית המשפט המחוזי קיבל את התביעה ופסק:

בקשה לביטול פסק דין חלוט הינה חריגה, אך אפשרית כאשר טוען מבקש כי פסק הדין שניתן נגדו הושג במימרה וגם בשל עילות נוספות, ובראשן העילה בדבר התגלות ראיות חדשות לאחר שניתן פסק-דין סופי, שבכוחן לשנות את פני ההכרעה מיסודה, ואשר לא היה ניתן להשיגן בשקידה סבירה קודם למתן פסק-הדין. בית המשפט עמד על מספר כללים ותנאים לביטול פסק דין, שהינם בעיקרם אמינות לכאורית או משקל ממשי של הראיות המבססות את טענת המרמה; חיוניות הראיה; וכי הראיות המוכיחות את טענת המרמה מתבססות על אירוע שהתרחש לאחר פסק הדין או על ראיות שהתגלו לאחר מתן פסק הדין, ושאי אפשר היה להשיגן בהתדיינות הראשונה אף בשקידה סבירה.

בנסיבות העניין, בוסס שהנתבע מסר עובדות לא נכונות לבית המשפט, ולמצער – נמנע מהבאת עובדות שהוא היה ער (או מחוייב להיות ער) שחלה עליו חובה בנסיבות העניין להביאן בפני בית המשפט, מה שעולה כדי תרמית, כל זאת באופן המקים עילה לפיכך לביטול פסק הדין שניתן. לחילופין חל גם

התנאי לפיו נתגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות בעת מתן פסק הדין שבכוחן לשנות את פסק הדין שניתן. המדובר בפרטים שהינם בידיעתו של הנתבע; ואשר רשות האוכלוסין, כמי שניזונה מדבריו, נסמכת על שנמסר לה על ידו ועל מענים שניתנים על ידו לפניו. בנסיבות אלו אין לקבוע כי חל עליה נטל לפעול אחרת, ומתוך נקודת מוצא כי התובע מוליך אותה שולל, לבצע בדיקות מעבר למה שבוצע. כך לא כל שכן, מעת שהרשות לא שקטה על השמרים, אלא ביצעה בדיקות בחומר שאצלה. על כן יש להורות כי פסק הדין שניתן – מבוטל.

פסק דין

1. עניינה של תביעה זו בבקשת התובעת – רשות האוכלוסין ("הרשות") להורות על ביטול פסק שניתן ביום 24.5.23 בת.א. 52895-01-23 אשר קבע כי לאור הליך גיור שעבר התובע באותו הליך, הוא הנתבע שכאן – הוא יהודי לצורך רישומו בפרטי הדין והלאום במרשם האוכלוסין ("פסק הדין").
2. הנתבע הגיש את תביעתו לקבלת פסק הדין ("תביעת הנתבע") ביום 22.1.23 ובמסגרתה התבקש הסעד המצהיר כי הינו יהודי לצורך רישומו כיהודי לפי חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה – 1965 ("חוק המרשם").
3. הצורך בפסק דין כאמור נובע מהוראות חוק המרשם, לפיהן שינוי בפרט רישום של תושב מצריך קיומה של תעודה ציבורית. ר' לכך, סעיף 19ג(א) לחוק המרשם לפיו "שינוי בפרט רישום של תושב יירשם על סמך מסמך שנמסר לפי הסעיפים 15 או 16 או על פי הודעה לפי סעיף 17 שהציגו יחד אתה תעודה ציבורית המעידה על השינוי" (ההדגשה לא במקור). סעיף 19א לחוק המרשם קובע כי לצרכי (בין היתר) סעיף 19ג "תעודה ציבורית" המשמעות שבפקודת העדות, שהינה כיום פקודת הראיות [נוסח חדש], ואשר לפיה (ר' בסע' 29) פסק דין הינו בגדר תעודה ציבורית.
4. הדברים הוסברו כך בבג"ץ 5070/95 נעמת – תנועת נשים עובדות ומתנדבות נ' שר הפנים [נבו] (20.2.02) ("עניין נעמת"): "... תעודת הגיור המוצאת על ידי בית-הדין הרפורמי או הקונסרבטיבי בארץ או מחוצה לה אינה 'תעודה ציבורית'. נמצא, כי תעודת גיור כשלעצמה עשויה להוות לעניין דרכי ההוכחה תיעוד מספיק לרישום ראשון... אם מתבקש שינוי ברישוי קיים – ולפיו המבקש אינו יהודי – נדרשת תעודה ציבורית, כגון פסק-דין של ערכאה שיפוטית מוסמכת" (ההדגשה לא במקור).
5. הנתבע הינו אזרח ותושב ישראל יליד שנת 1993. הוא נולד בישראל למשפחה מוסלמית אך לדבריו כפי שפורטו בתביעה שהגיש, בגיל צעיר עזב את ביתו וגדל במשפחה יהודית (משפחת מזרחי), והחל מקיים אורח חיים דתי יהודי, והרגיש חיבור עמוק לעם ישראל ולערכי היהדות. בעקבות כך החליט הוא להתגייר. הוא עשה כן באמצעות בית הדין "גיור כהלכה" ("גיור כהלכה") שהינו בית דין אורתודוכסי עצמאי. הוא החל את הליך הגיור ביום 8.7.20 וסיים אותו ביום 20.11.22 אז קיבל הוא תעודת גיור מבית הדין.
6. בעקבות זאת הגיש הנתבע, באמצעות עמותת עיתים – יעוץ ומידע במעגל החיים היהודי ("עיתים"), שהינה עמותה המפעילה את רשת בתי הדין לגיורים פרטיים גיור כהלכה, את התביעה לסעד ההצהרתי ועיתים היא שייצגה אותו בהליך זה. רשות האוכלוסין היוותה

הנתבעת באותו הליך. בתצהיר שצורף לתביעת הנתבע פירט הוא, בין היתר, כי "אני מקיים אורח חיים יהודי-דתי בביתי. אני שומר על הלכות הכשרות, מציין את חגי ומסורת ישראל, שומר שבת, מדליק נרות שבת, עורך קידוש וסעודת שבת, חושב כיפה ולובש ציצית. בשבתות ובחגים אני הולך לבית הכנסת של הקהילה הצרפתית ליד ביתי בירושלים. מילדותי, אני מרגיש חיבור עמוק לעם ישראל ולערכי היהדות" (סעיף 5); וכי "אני רואה חשיבות גדולה בכך שהרישום במרשם האוכלוסין ישקף נכונה את הדת ואורחות החיים שלי וימנע פגיעה ברגשותיי".

7. כעולה מפסק הדין בעניין נעמת, לצורך רישום מי שהתגייר במרשם, "... די בכך שאחת מהקהילות היהודיות – בין הקהילה היהודית בישראל ובין קהילה יהודית מחוץ לישראל – נקטה כלפיו הליכי גיור המקובלים על ידיה" (פסי' 29). משכך, לתביעת הנתבע צורפו גם פרטים אודות בית הדין גיור כהלכה ובהם אישור על הליך הכנה לגיור מאת עיתים, תעודת הגיור, כללי הגיור של בית הדין, תצהיר רב בית הדין ולפיו הליך הגיור מתנהל בהתאם לאמות המידה ההלכתיות הנהוגות בקהילה האורתודוקסית, רשימת הרבנים בגיור כהלכה, מכתבי תמיכה ושותפות, ועוד, כל זאת לביסוס כי המדובר בקהילה יהודית מוכרת העומדת בדרישות הדין לצורך רישום על פי [חוק מרשם האוכלוסין](#). פורטו גם מקרים קודמים בהם הוכרו על ידי בית המשפט גיורים שנערכו על ידי בית הדין גיור כהלכה, וניתנו פסקי דין הצהרתיים כפי המבוקש.

8. במסגרת בחינה שערכה הרשות של עניינו של הנתבע במסגרת התביעה שהגיש, נמצא על ידיה כי הוא היה נשוי משנת 2014 למוסלמית תושבת האזור, וזאת עד ליום 14.10.2020 אז התגרש הוא ממנה. עוד נמצא כי לבני הזוג נולד ילד משותף בשנת 2018 אשר לא צורף להליך. משכך, ומעת שהתברר כי הליך הגיור החל למעשה בעוד הנתבע נשוי למוסלמית, התבקשו הבהרות כדלהלן מהנתבע באמצעות באת כוחו וזאת בפניה מיום 1.5.23 (ההדגשה במקור):

"1. לפי הנטען. ביום 8.7.20 החל המבקש את הליך ההכנה לגיור.

2. מעיון בקובץ עולה כי המבקש נישא ביום 22.8.14 למוסלמית תושבת האזור, וביום 14.10.20 הם התגרשו. יוצא אפוא, כי בעת החל הליך ההכנה לגיור המבקש היה נשוי למוסלמית תושבת האזור. האם בית הדין ידע על כך?

3. בנוסף לאמור בסעיף 2 לעיל, בשנת 2018 למבקש נולד ילד מקשר זוגי זה, וכמובן שהילד מוסלמי. הילד לא צורף להליך הגיור. מדוע?

אודה להבהרות..."

9. הנתבע השיב לפניה, באמצעות באת כוחו ביום 2.5.23 כדלהלן:

"להלן תשובתנו:

1. המבקש אכן נפגש לראשונה עם רכזת גיור כהלכה ב 8.7.20 והחל בהליך ההכנה לגיור.
2. המבקש פנה לתחילת הליך הגיור בבית הדין בהיותו פרוד מבת זוגו, עבר הליך הכנה לגיור ממושך והשלים את הליך הגיור מעל לשנתיים אחר מועד הגירושין הרשמיים.

3. הקטין לא צורף להליך הגיור לאור היעדר הסכמת האם. מעבר לכך, נציין כי שאלה זו לא רלוונטית להליך זה מכיוון שהקטין לא צורף לכתב התביעה, ולכן אין צורך שיימסרו פרטים אודותיו. שאלה זו אף עלתה בתיקים נוספים בעבר והבהרנו את עמדתנו בנוגע לאי הרלוונטיות שלה באשר להליך המתנהל בעניינו של ההורה המבקש".

10. יוער, כי במסגרת הליך שמיעת הראיות בהליך זה עלה כי גירושי הנתבע מאשתו המוסלמית ארעו לפי דרישת בית הדין המגייר (עמ' 38 ש' 21-31); וכי בית דין קודם אליו פנה הנתבע (נת'ב) לא קיבלו לגיור לנוכח היותו נשוי למוסלמית (עמ' 39 ש' 32). יוער עוד, כי באזור נותר הנתבע רשום כנשוי לאשתו לכל אורך התקופה.

11. על בסיס המענה שניתן, הגישה התובעת הודעה לבית המשפט מיום 17.5.23 בה מסרה כי לפני משורת הדין היא נכונה להשאיר לשיקול דעת בית המשפט את הבקשה למתן פסק הדין ההצהרתי אשר יצהיר על הליך הגיור ויהווה אסמכתא לצורך רישום כיהודי בפרטי הדין והלאום במרשם האוכלוסין. כפי שהסבירה רשות האוכלוסין בתצהירה בהליך זה, כיום לאחר שהיא מבצעת את הבדיקות ומקבלת הבהרות והשלמות, בפועל היא נותנת את הסכמתה לפניית מסוג זה הנוגעות לבית הדין גיור כהלכה. זאת מעת שהוא הוכר על ידי בית המשפט לצורך שבות במסגרת [עת"מ 54982-04-22 בינה ג'סיקה וולמר נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה](#) [נבו] (29.9.22). ההותרה לשיקול דעת, היוותה לפיכך בפועל הסכמה שלה באותה העת לפסק הדין שינתן.

12. בהמשך להודעת התובעת, ביום 24.5.23 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין (כב' השופט פרקש) ולפיו:

"לאחר שנתתי דעתי לטענות ב"כ התובע בכתב התביעה, לאמור בתצהירים שצורפו לתובענה ובמסמכים הנלווים, לעמדת הנתבעים כאמור בהודעה זו, ובשים לב לפסק דיני ב-[ה'פ 56855-02-20 פלוני נ' משרד הפנים](#) [נבו] (30.7.2020) ופסקי הדין המאזכרים שם (סעיף 3), בגדרם ניתנו פסקי דין המאשרים גיור בבית הדין 'גיור כהלכה' – אני נענה לתובענה ונותן בזאת פסק דין הצהרתי, כי לאור הליך הגיור שעבר התובע דורון מזרחי... – הוא יהודי לצורך רישומו בפרטי הדת והלאום במרשם האוכלוסין".

13. לימים התברר, כי באותו היום (24.5.23), נרשמו נישואי הנתבע בשנית לאשתו המוסלמית וזאת בבית הדין המוסלמי השרעי. כעולה מחקירת הנתבע בבית המשפט, הנישואים האמורים נערכו בביתו בגילה. הדבר נעשה בפני שייח (מאד'ון) שהינו רושם נישואים. הלה הביא את המסמכים הנדרשים לשם קיום הנישואים, וזאת כפי הנראה בלילה (או אחד לפניו) שלפני התאריך שנרשם (דהיינו: 22 או 23 במאי 2023) (ר' בעמ' 47 ש' 47 ש' 26-33; עמ' 48 ש' 4-5; עם זאת בהמשך מסר הנתבע כי הדבר ארע ב- 24.5.23 – ר' בעמ' 51 ש' 10-11; בהמשך מסר כי אינו זוכר – ר' בעמ' 51 ש' 39-40). בטקס נכחו עדים שהינם האחיינים של הנתבע. לאחר מכן נטל רושם הנישואים את המסמכים לבית הדין, ולאחר יום מסר לנתבע את אישור הנישואים שהתקבל.

14. במסמכים שנחתמו במעמד הנישואים (הנושאים תאריך 24.5.23) כלול הסכם ממון בין הצדדים בו רשום, בין היתר (האמור כאן ולהלן, מהווה תרגום שסופק למסמכים שהינם במקור בשפה הערבית – ההדגשות אינן במקור) (נומ' 109 לתצהיר התובעת):

"אנחנו הארוסים / בני הזוג הנזכרים לעיל סיכמנו ללא כל לחץ או כפייה על כך שהשריעה האסלאמית תוחל עלינו בכל העניינים שלנו לרבות דינים, זכויות וחובות של כל אחד מאיתנו כלפי השני, זכויות ירושה וכל הזכויות האחרות. כמו כן, סיכמנו על כך שלא יוחל בינינו חוק אחר כלשהו הנוגד את השריעה האסלאמית בפרט חוק יחסי הממון לשנת 1973..."

הנתבע חתם על הצהרה זו.

15. מסמך נוסף הינו חוזה נישואין מאותו תאריך על גבי על גבי מסמך בית הדין השרעי, בו בין היתר נרשם (ר' נומ' 110-111 לתצהיר התובעת) כי דתו של הנתבע הינה "מוסלמי". עוד נרשם:

".... יוחלו ביניהם דיני השריעה האסלאמית בתוקף ההסכם המצורף שנחתם על ידי בני הזוג"

וכן נרשם:

"בתוקף הסכמה וקבלה שרעיים כאשר האישה חנין פנתה לבעל דורון ואמרה לו אני מתחתנת איתך בכפוף למוהר שנקבע בינינו ובכפוף לקוראן ולסונה של שליחו ומסכימה לכך אז הבעל השיב לה מיד ואני מסכים להתחתן איתך בכפוף למוהר שנקבע בינינו ומסכים לכך"

הנתבע חתום גם על מסמך זה.

16. כמו כן נחתמה הצהרת הארוס מהתאריך האמור, גם זאת על גבי מסמך בית הדין השרעי בה, בין היתר, הצהיר הנתבע כי לאחר שהוזהר כי עליו לומר את האמת אחרת יהיה נתון לעונשים הקבועים בחוק (נומ' 112):

"1. אני מוסלמי וגרוש ואין לי כל מניעה שרעית או חוקית לנישואין עם חנין... מחברון [ר'] לעניין נוסח התרגום את החלטת בית המשפט מיום 11.9.25 - הח"מ]."

--

3. אני מצהיר כי כל הפרטים שהעברתי למאד'ון השרעי נכונים, וכי כל המסמכים עדכניים..."

חתימת הנתבע מופיעה לאחר הצהרה זו, והיא גם אומתה על ידי רושם הנישואין. יוער, כי בתצהיר שהגיש טען הנתבע כי החתימה אינה נראית לו חתימתו. עם זאת בעת חקירתו בבית המשפט הוא לא התכחש לה ולא טען שאינה שלו (ר' בעמ' 50 ש' 38 – עמ' 51 ש' 10). מכל מקום, אין חולק כי חתימתו מופיעה גם בהמשך אותו העמוד (ר' בעמ' 53 ש' 25-26).

17. על מנת להינשא בבית הדין השרעי, הציג גם הנתבע לבית הדין תמצית רישום שלו ממרשם האוכלוסין אותה שלף ביום 23.5.23, ולפיה דתו הינה "מוסלמי" (ר' נומ' 89).

18. ביום 28.5.23 פנה הנתבע ללשכת רשות האוכלוסין בירושלים בבקשה לשינוי פרטי הדת והלאום שלו בהתאם לפסק הדין שניתן. באותו מעמד ביקש הוא לרשום גם את נישואיו. בהתאם שונו פרטיו במרשם ל"יהודי" ובמצב האישי הוא נרשם כ"נשוי" על סמך תעודת הנישואים של בית הדין השרעי. יצויין, כי מצב בו אדם הרשום כיהודי נישא בבית דין שרעי כמוסלמי, אינו אפשרי לכאורה. התובעת טוענת כי במצב כזה רישום הנישואים נעשה בטעות (עדות עדת התובעת בעמ' 24 ש' 28 – עמ' 26 ש' 8).

19. בהמשך לכך, ביום 2.7.23 פנה הנתבע לברר כיצד יוכל להסדיר את מעמד אשתו המוסלמית שהינה תושבת האזור; וביום 4.8.23 פנה הוא לוועדה ההומניטרית וטען כי אשתו מבקשת מעמד בישראל מטעמים הומניטריים וזאת מאחר שהיא נשואה ליהודי ולכן היא בסכנת חיים בשל עובדה זו.

20. בעקבות האמור, בסביבות חודש יולי 2023, שמה התובעת לב לאשר ארע, ומשכך הוגשה התביעה דנן.

עיקרי טענות הצדדים וההליך

21. לטענת התובעת כעולה מהתביעה שהוגשה, התברר כי הנתבע השיג את פסק הדין במרמה ועל בסיס מצג שווא, שכן באותו היום בו ניתן פסק הדין המצהיר כי הינו יהודי לצרכי המרשם, הוא נישא כמוסלמי בבית הדין השרעי והציג עצמו שם ככזה. לטענת התובעת, במצב זה המצג שהציג לפיו הוא היה פרוד מאשתו והתגרש ממנה היה בלתי נכון. עוד נטען כי אילו היה ידוע כי בכוונת הנתבע להינשא שוב לאשתו בבית דין שרעי, היתה התובעת מתנגדת למתן פסק הדין, שכן תנאי ההליך הגיור על ידי המוסד המגייר היווה היפרדות הנתבע מאשתו.

22. נטען עוד, כי המדובר בעובדות שלא היו ידועות לתובעת במסגרת ההליך הקודם, והיא לא יכולה היתה להכירן בשקדנות סבירה, ובנסיבות אלו מתקיימים התנאים לביטול פסק דין אף אם הוא חלוט. זאת, בין היתר, בהינתן האינטרס הציבורי בתקינות המרשם, שהינו מרשם פומבי. משכך הוגשה התביעה דנן, כדרך בה יש להגיש תביעה המבקשת לבטל פסק דין חלוט מחמת מרמה.

23. הנתבע טוען כי עבר הליך גיור אורתודוכסי, ובכל אותה העת היה פרוד וגרוש מאשתו ולא בקשר זוגי איתה. לאחר הגיור, וכדבריו הרבה לאחר שהתביעה לרישום הוגשה ולאחר שהוגשו ההבהרות שהתבקשו בתיק, ומבלי שהיה מודע ללוחות הזמנים של התביעה, החליטו הוא ואשתו לשוב זה לזו, ולנסות לגדל ביחד את בנם, זאת כאשר גם בדעת אשתו להתגייר. במקרה מועד הנישואין חפף את פסק הדין, כאשר הנתבע לא ידע שהתקבל פסק דין בעת שניגש לבית הדין השרעי. הנתבע מבקש לקיים אורח חיים יהודי, ואין מקום בנסיבות העניין לבטל את פסק הדין שניתן. כלל העובדות שניתנו על ידו במסגרת ההליך שהתנהל היו נכונות, וכל פעולותיו בתום לב מוחלט.

24. עוד מציין הנתבע, כי רצונו להיות יהודי אינו מונע מאינטרס בהינתן כי ממילא הינו אזרח ותושב ישראל, וכי נוהל איחוד משפחות מאפשר לו להגיש בקשה בעניין גם עבור אשתו אף אם אינו יהודי. כמו כן, פסק הדין לא התבסס על הסכמת התובעת כי ינתן, אלא על הדין ופסיקות קודמות בהינתן מעמד בית הדין שגייר את הנתבע.

25. מעדות הנתבע עלה עוד, כי כניסת אשתו לישראל נעשתה ביום 4.5.23 בהתאם להיתר חיפוש עבודה שקיבלה, וזאת לפי הנתען הואיל ומשפחתה לא קיבלה את קשריה עם הנתבע שהינו יהודי, והיא הפכה למאויימת. לדבריו, הנישואים שנערכו אינם נישואים אמיתיים בנסיבות אלו (ר', למשל, עמ' 40 ש' 26-27). החלטת בני הזוג להינשא מחדש בנסיבות העניין, התקבלה לדבריו עת הגיעה האישה לישראל, דהיינו: 4.5.23. יוער, כי מפרוטוקול הדיון עולה לכאורה כי ההחלטה התקבלה עוד ביום 5.4.23 (עמ' 41 ש' 1-2), ואולם אני מקבל בעניין זה את טענת ב"כ הנתבע כי הכוונה כפי הנראה היתה ל- 4.5.23. יצויין עוד, כי לבני הזוג נולדה ילדה נוספת וזאת בשנת 2024. הנתבע טוען כי מעת שאשתו אינה יהודייה, הדבר נעשה בהפרייה (עמ' 38 ש' 34-37).

26. התביעה הוגשה במקורה גם כנגד עמותת עיתים אשר היא כאמור זו שמפעילה את רשת בתי הדין לגיורים פרטיים "גיור כהלכה" ושימשה כב"כ הנתבע בתביעה ההצהרתית שהוגשה על ידו, ומפיה ניתן המענה לשאלות ההבהרה שהופנו.

27. עיתים הגישה כתב הגנה וכן בקשה למחקה על הסף. בכתב ההגנה טענה עיתים, בין היתר, כי היא אינה אחראית למעשי מי שהתגיירו לאחר גיורם. עוד מסרה, כי לא ידעה על כוונתו של הנתבע להינשא בשנית לגרושתו המוסלמית בבית הדין השרעי וכי "לו הנתבעת היתה יודעת על כוונתו זו בטרם הליך הגיור /או הליך הגשת התביעה עבורו לסעד הצהרתי, אכן לא הייתה מגיירת את הנתבע ולא היתה מגישה עבורו את התביעה לסעד הצהרתי לבית המשפט..." (סע' 40). כן מסרה כי אם יוכח שהנתבע אכן פעל תוך מצג שווא והטעיה כי אז עיתים לא תתנגד לביטול פסק הדין וביטול רישום הנתבע כיהודי בסעיף דת ולאום במרשם האוכלוסין (סע' 26 ו-43). בהמשך לאמור, נאותה התובעת למחוק את עיתים מההליך.

28. התובעת העידה מטעמה את גב' תמי אזרר שהינה מנהלת אגף מרשם וביומטרי ברשות האוכלוסין. הנתבע העיד בעצמו, וכן העידה אשתו, וכמו כן גב' איילת אבידור, שכנה לשעבר של הנתבע שהובאה לתמוך באורח החיים היהודי שמנהל וניהל הנתבע וחי הזוגיות שלו, אך כפי שהצביע הנתבע עצמו בסיכומיו, עדותה היתה מעט מבולבלת.

דיון

29. לאחר עיון אני מוצא כי יש לקבל את התביעה.

30. בקשה לביטול פסק הדין חלוט הינה חריגה, אך כמוסבר בפסיקה אינה בלתי אפשרית "בהתקיים נסיבות שבהן שיקולים של צדק עדיפים על פני שיקולים של מעשה-בית-דין" (ע"א 4682/92 עיזבון המנוח סלים עזרא שעיה ז"ל נ' בית טלטש בע"מ [נבו] (7.4.03)). באותו מקרה הוסבר, כי מקרים בהם יתאפשר ביטול פסק דין הינם כאלו בהם טוען מבקש כי "פסק הדין שניתן נגדו הושג במירמה, אך הפסיקה הכירה באפשרות העקרונית לבטל פסק-דין גם בשל עילות נוספות, ובראשן העילה בדבר התגלותן של ראיות חדשות.... הכוונה למקרים שבהם לאחר שניתן פסק-דין סופי נתגלו ראיות חדשות שבכוחן לשנות את פני ההכרעה מיסודה, ואשר לא היה ניתן להשיגן בשקידה סבירה קודם למתן פסק-הדין".

31. עוד ר', בין היתר, רע"א 2066/10 מוחמד טאהה עבד אלקאדר ג'אבר נ' יוסף מימון [נבו] (11.8.10):

"אין חולק כי בסמכותו של בית המשפט לבטל פסק דין חלוט בנסיבות בהן שיקולים של צדק עדיפים על פני השיקולים העומדים ביסוד כלל מעשה בית דין- ועיקרם- סופיות הדיון והצורך למנוע הטרידה מבעל הדין שכנגד בשל התדיינות נוספת בעניין שהוכרע..."

בהמשך מפנה פסק הדין לדבריו כב' השופט זוסמן בע"א 254/58 אינגסטר נ' לנגפוס [נבו] (18.2.59), לפיהם "כוחו של בית משפט של יושר למנוע בעל דין מלאכול את פירותיו של פסק דין אשר השיג בתרמית – עתיק יומין הוא ואינו מוטל בספק".

32. בע"א 6019/07 משה טורג'מן נ' אחים עופר (ניהול) בע"מ [נבו] (25.2.10) ("עניין טורג'מן"), עמד בית המשפט על מספר כללים ותנאים לביסוס עילה לביטול פסק דין, שהינם בעיקרם אמינות לכאורית או משקל ממשי של הראיות המבססות את טענת המרמה; חיוניות הראיה, דהיינו: אם יש בכוחה של טענת המרמה לשנות את תוצאת ההליך הראשון; וכי הראיות המוכיחות את טענת המרמה מתבססות על אירוע שהתרחש לאחר פסק הדין או על ראיות שהתגלו לאחר מתן פסק הדין, ושאי אפשר היה להשיגן בהתדיינות הראשונה אף בשקידה סבירה.

33. באותו עניין העיר גם בית המשפט כי יש מקום להותיר פתח לסטייה מתנאי השקדנות הסבירה, מקום בו מדובר בעניינים בעלי חשיבות ציבורית. ולעניין זה הצביע על מקרים בהם בוטל הליך גיור שנעשה שהושג בתרמית.

34. לענייננו חשוב גם לעמוד על העקרונות המחייבים בעל דין בהליך הננקט על ידו בבית משפט מבחינת גילוי ומסירת פרטים. כמוסבר, למשל, ברע"א 9200/06 אליהו רזין נ' Bea Hotels N.V [נבו] (3.12.06): "כלל בסיסי הוא במסגרת פנייה לבית המשפט, כי על בעל דין לפרט בפנייתו את כלל הנתונים הרלוונטיים לצורך ההחלטה השיפוטית, בין אם הם מיטיבים עמו, ובין אם הם מרעים עמו...". ובאופן דומה ר' גם רע"א 12683-09-25 יפה לוי נ' אינרטיס בע"מ [נבו] (2.2.26): "... החובה לפעול בהגינות דיונית, מחייבת את בעלי הדין להניח בפני בית המשפט כל פרט בעל חשיבות אשר עשוי להשפיע על ההכרעה השיפוטית". כמוסבר באותם פסקי דין, חובות אלו נובעות בין היתר מתוקף כללי תום לב החלים גם בנוגע לסדרי הדין (ר' עוד, למשל, בש"א 2236/06 חממי נ' אוחיון [נבו] (5.6.06) בפס' 10).

35. החובה להביא את העובדות נעשית גם תוך התחשבות בנסיבות כל מקרה ומקרה (ר' רע"א 3411-16 פלוני נ' משרד הרווחה ירושלים [נבו] (20.6.16) בפס' 23). בענייננו נראה כי יש להביא בחשבון גם את העובדה כי ההליך שהתנהל, לא היה הליך אדברסרי "רגיל", בו קיים צד שני החושף את העובדות שהשמיט יריבו, כך שאין על הצדדים בהכרח לנהוג כ"מלאכים" זה כלפי זה. ענייננו בהליך בו פערי המידע הם ניכרים, ורשות האוכלוסין אינה בבחינת צד שני "עוין" או כזה הבולש אחר התובע. ודאי כי במצב כזה, נדרש תום לב מוגבר מצד התובע בהביאו את העובדות הידועות למעשה רק לו בפני בית המשפט.

36. חובות תום לב וגילוי חלות ביתר שאת בענייננו גם בהיות התביעה שהוגשה כזו לסעד הצהרתי. באשר לסעד זה נקבע כי הוא "... יינתן בכפוף לעקרונות היושר והצדק" (ע"א 2464/04 עיריית ת"א-יפו נ' חברת שיכון אזרחי בע"מ [נבו] (11.1.07)). כמו כן כמוסבר, למשל, בע"א 656/79 גרינפלד נ' קירשן ואח' [נבו] (30.3.82): "בית המשפט אינו חייב לתת

סעד הצהרתי, אפילו קיימת הזכות או מתקיים המצב, שלכאורה מצדיקים מתן הצהרה, שכן - נקודת המוצא היא, כי הדבר נתון לשיקול-דעת בית המשפט, הרשאי לתת דעתו, בגדר שיקוליו, לכללים, שנקלטו עם השנים מעקרונות של יושר וצדק". ור' עוד, בין היתר, ע"א 8986/10 מנאסרה ואח' נ' עבד אלרחים ואח' [נבו] (21.1.13).

37. בין היתר נובע עוד מהאמור, כי "על המבקש סעד זה, לגלות לבית המשפט את כל העובדות הרלבנטיות כדי לאפשר לבית המשפט להכריע בסכסוך, ואל לו להסתיר עובדות מבית המשפט. הסתרת עובדות מהותיות משמעה שהמבקש פונה לבית המשפט כאשר ידיו אינן נקיות" (ה"פ (מח' ת"א) 10545/99 אבינועם לרנר נ' משה דולגין [נבו] (31.3.04)).

38. עוד מן הראוי לעמוד על כך, שגילוי אינו נחשב לנאות אם הוא מגלה טפח אך מכסה טפחיים, באופן ההופך את הפרט שגולה לבלתי נכון או מטעה, לעת שלא מגולה הרכיב המשלים לו. ידועה לכך האמירה כפי שבאה לידי ביטוי בע"א 494/74 חברת בית החשמונאים מס' 96-97 בע"מ נ' דוד אהרוני, ואח' [נבו] (3.2.76) ולפיה: "... חצי אמת יכולה להיות גרועה משקר מלא. כשאדם מגלה טפח מן האמת, אך מכסה טפחיים, הרי עלולה התמונה הכללית להיות שונה לחלוטין מהמציאות".

39. על בסיס עקרונות אלו, תיבחן טענת רשות האוכלוסין כי יש מקום במקרה דנן לביטול פסק הדין שניתן. ענייננו כאמור בתביעה במסגרתה נדרש בית משפט על ידי הנתבע ליתן סעד הצהרתי לפיו הינו יהודי לפי לאומו ודתו, וזאת לצורך רישומו כיהודי לפי חוק המרשם.

40. כעולה מעניין נעמת, בשקלו אם ליתן פסק דין כאמור, על בית משפט לבחון אם בית הדין שערך את הגיור עומד בדרישות ביצוע הגיור. עם זאת, וכפי המפורט להלן, גם אם כך המצב לטעמי אין פירוש הדבר כי בהכרח תינתן על ידי בית המשפט ההצהרה המתבקשת.

41. רישום פריטי הלאום והדת במרשם מוסדר בסעיף 2(א) לחוק המרשם בפריטים (5) ו- (6) בסעיף זה. כעולה מסעיף 3 לחוק המרשם, הרישום של פריטים אלו במרשם (להבדיל מפריטים אחרים בו, דוגמת השם, תאריך הלידה, האזרחות, ועוד), אינו מהווה ראיה לכאורה לנכונותו. רישום פריטים אלו במרשם הינו משכך סטטיסטי לצורך ניהול ספר התושבים. כפועל יוצא מכך עת נדרש פקיד הרישום לביצוע רישום זה על סמך הודעה מאת מבקש הרישום, סמכותו להימנע מביצוע רישום כזה הינה מוגבלת, וזאת גם אם תוקפה המשפטי אינו נקי מספקות.

42. הגם האמור, אף פקיד הרישום לא ירשום פריט דת או לאום שהתבקש לרשום, מקום בו אי-נכונות הרישום הינה בולטת לעין. ר' לאמור ההסבר בעניין נעמת (פס' 20 – ההדגשה אינה במקור):

"... תפקיד המרשם הוא '... תפקיד של מאסף חומר סטטיסטי לצורך ניהול ספר התושבים...'. לפקיד הרישום אין סמכות שיפוטית ואל לו להכריע בסוגיה משפטית 'פתוחה'. כאשר הוא מתבקש לבצע רישום ראשון מכוח הודעת המבקש, עליו להיענות לבקשה, גם אם תוקפה המשפטי אינו נקי מספקות, ויש בו פנים לכאן ולכאן, ובלבד שאי-נכונותה של ההודעה אינו בולט לעין. כאשר פקיד הרישום מתבקש לבצע שינוי ברישום מכוח הודעת המבקש, יש לצרף לבקשה תעודה ציבורית המעידה על השינוי...".

43. דוגמא למצב בו אי נכונות הרישום המתבקש הינה כן בולטת לעין, שאז אין פקיד הרישום חייב לבצע את הרישום, ניתנה בבג"ץ [143/62](#) נריט אננה קטרינה פונק שלזינגר נ' שר הפנים [נבן] (22.2.63) בו הסביר בית המשפט כי משבא לפני פקיד הרישום "אדם אשר הוא לפי מראה פניו, ללא ספק, אדם בגיר, והוא חפץ להירשם כילד בן חמש, מה ספק יש כאן שהרישום יהא כוזב ומעשה האדם – מעשה תרמית הוא? במקרה כזה יצדק הפקיד כאשר יסרב לרשום את הפרטים, ובית-משפט זה בוודאי לא ישתמש בכוחו... כדי לחייב את הפקיד 'לזייף' את מרשם-התושבים" (ההדגשה אינה במקור).

44. דוגמא נוספת לדברים, ניתנה בבג"ץ [58/68](#) בנימין שליט בשמו ו ילדיו אורן ו-גליה שליט נ' שר הפנים ו-פקיד הרישום, מחוז חיפה [נבן] (23.1.70) ("עניין שליט") שם הצביע בית משפט על מצב בו אדם מבקש להירשם כיהודי, "אך פקיד הרישום העלה בחקירתו על יסוד סעיף 19 לחוק הנ"ל, כי האיש טבל לנצרות, מבקר בכנסיה נוצרית ומתפלל בה. במקרה כזה יהא לפקיד יסוד סביר להניח כי ההודעה אינה נכונה והוא יצדק בסירובו לרשום..." (ההדגשה אינה במקור).

45. ענייננו אינו נוגע לרישום שבוצע על ידי פקיד הרישום. כך, מעת שלא התבקש רישום ראשון של הפריטים שעל הפרק במרשם, אלא שינוי שלהם. במצב כזה, כמוסבר לעיל, יש צורך בתעודה ציבורית, ומכאן הפניה לבית המשפט. מובן עם זאת, כי כשם שפקיד הרישום לא יבצע רישום מקום בו אי הנכונות שלו בולטת לעין; הרי שלא כל שכן שלבית משפט לו קיימים כוחות שיפוטניים, נתון שיקול דעת לא לאפשר זאת. הדעת נותנת גם כי בית משפט לא יתן פסק דין הצהרתי המאפשר רישום פריטי דת ולאום במרשם, מקום בו אילו היה מדובר ברישום ראשון לפקיד רישום היה שיקול דעת לסרב לרישום כאמור.

46. האמור אינו מתעלם מכך שתפקיד בית המשפט אינו מקביל לזה של פקיד הרישום לעת ביצוע רישום ראשון. כפי המוסבר בע"א [7722/17](#) פלונית נ' שר הפנים [נבן] (29.11.20) ("עניין פלונית"), בית משפט בוחן כאמור את תוקף הגיור, ולכאורה מעת שמצא כי מדובר בתעודת גיור של בית דין העומד בתנאים לכך וזאת ככל שהגיור נערך בקהילה יהודית, מתמצה תפקידו בהכרזה כי הגיור תקף. עם הצהרה זו ניגש המבקש למרשם למתן הודעה על רצונו לשנותו, לה מצרף הוא את התעודה הציבורית שקיבל, בדמות פסק הדין ההצהרתי ופקיד הרישום הוא שמבצע אפוא את הרישום. מדובר לפיכך בשני שלבים שונים של התהליך. עם זאת, אני סבור כי כשם שאף פקיד הרישום אינו פועל כ"חותמת גומי" מקום בו בולט לעין אי נכונות הרישום המתבקש; כך לא כל שכן רשאי בית משפט לנהוג.

47. כך נובע גם מתוקף העובדה, שהמדובר הינו בסעד הצהרתי, שכפי המוסבר לעיל לבית משפט כאמור ממילא שיקול דעת אם לתיתו, ובין היתר נדרש גם התובע לתום לב כאחד מהתנאים לכך. לעניין שיקול דעת זה ר' עוד דברים שנאמרו, למשל, בע"א [65/85](#) עיריית נתניה נ' נצ"ב נתניה בע"מ [נבן] (15.6.86) ולפיו אף בהתקיים התנאים למתן ההצהרה המתבקש, בית משפט "ייתן דעתו לנסיבות העניין כולן וישקול, אם ראוי מבקש הסעד, מבחינה עניינית ומעשית או מבחינת הדין והצדק, שהסעד אכן יינתן לו. מתן הסעד מסוור לשיקול-דעתו של השופט. הוא יעניקו, אם אמנם סעד זה הוא הראוי, ההולם והמועיל לנושא שבמחלוקת, אך

הוא לא ייטה להעניקו – ואף יימנע מלעשות כן – אם תברר לו, שבנסיבות המקרה, מבחינת היושר והצדק, אין התובע ראוי לסעד זה"

48. בכל הנוגע לענייננו, המדובר הינו במי שבאותה העת בה פנה הוא לבית המשפט בבקשה לפסק דין המצהיר עליו כי הינו יהודי באופן שיאפשר את רישומו ככזה במרשם; התחתן עם מוסלמית בבית דין שרעי, זאת בהתאם להסכמה כי הדבר ייעשה לפי הסכם עליו חלים דיני השריעה האסלאמית אותם קיבל הוא על עצמו בחתימתו עליהם, תוך שגם הצהיר בחתימתו כי הינו מוסלמי. לביסוס דבר היותו מוסלמי, סיפק הוא גם תמצית רישום לבית הדין השרעי, המלמדת על היותו כזה, וזאת באופן הופכי להצהרה שביקש בבית המשפט.

49. נראה, כי מצב הדברים אינו שונה בהרבה מהדוגמא שהובאה בעניין שליט, בה מבקש אדם רישום אצל פקיד הרישום אך לזה נודע כי הוא נטבל לנצרות, מבקר בכנסיה נוצרית ומתפלל בה, לגביה הסביר בית המשפט כי יהא מוצדק מבחינתו לסרב לביצוע הרישום כיהודי. אילו מדובר היה ברישום ראשון, פקיד הרישום היה מסרב אפוא במצב כזה לבצע את הרישום.

50. אני מקבל על כן במצב דברים זה, כי אילו היו הדברים ידועים לרשות האוכלוסין, היא לא היתה מותירה לשיקול דעת (דבר השקול להסכמה), את תביעת הנתבע לקבל פסק דין המצהיר על יהדותו וזאת לצרכי רישומו ככזה במרשם. לכל הפחות היתה היא מביאה נתון זה בפני בית המשפט.

51. עוד יותר מכך אני גם סבור כי אילו לבית המשפט שישב על המדוכה היה נמסר כי בה בשעה שהתובע שבפניו מבקש פסק דין הצהרתי כי הינו יהודי לצרכי רישומו כיהודי במרשם; אותו תובע מצהיר על עצמו כי הינו מוסלמי המקבל את חוקי השריעה האסלאמית ובהתאם להם נישא ככזה בבית דין שרעי למוסלמית תוך שהוא מצהיר בפניו כי הוא מוסלמי – הוא לא היה נותן סעד הצהרתי בו קבע כי התובע "הוא יהודי", וזאת אף אם הצהרה זו נועדה אך לצורך רישום פרטי הדת והלאום במרשם. כל זאת ולו מתוקף שיקול הדעת הנתון לבית המשפט מקום בו מדובר בסעד הצהרתי. אלא שפרטים כאמור, לא ניתנו לבית המשפט בענייננו. יתר על כן: הנתבע מסר למעשה הצהרות סותרות בנסיבות העניין לשני גופים שונים: לבית משפט הצהיר כי הוא יהודי; ולבית הדין השרעי כי הינו מוסלמי. מדובר אפוא במי שנהג כאותו "להטוטן בקרקס" (ר', למשל, רע"א 8694-20 מאזן דוויק נ' מרדכי זרביב [נבו] (21.7.22)) באופן המקים לכאורה השתק עבורו מלטעון ליהדותו, ולכל הפחות מחייב ליידע בכך את בית המשפט.

52. בנסיבות אלו הפרטים שלא היו ידועים לבית המשפט לעת ניתן פסק הדין הינם כאלו שהיה בכוחם לטעמי לשנות את תוצאת פסק הדין אילו הובאו בפני בית המשפט בעת ההליך הראשון. כמו כן, ואף אם יאמר שלא כך המצב, לבטח שיש בהם כיום לשנות תוצאה זו לנוכח העדר תום הלב שבאי גילויים. איני מקבל לפיכך את הטענה, כי בהינתן שהרישום במרשם הינו טכני, אשר כל שנדרש עבורו הינו פסק דין הצהרתי המכיר בהליך הגיור שנעשה, אין במידע שהתברר לגבי הנתבע כדי להשליך על תוצאות פסק הדין.

53. על הפרק השאלה עם זאת, אם המידע שיכול היה לשנות את תוצאת פסק הדין, ולא הובא בפני בית המשפט, הינו כזה שאי הבאתו עולה כדי מרמה, ולמצער – עובדות חדשות שבכוחן

לשנות את ההכרעה מיסודה ושלא ניתן היה להשיג בשקידה סבירה קודם למתן פסק הדין. אני סבור כי בנסיבות העניין התשובה לכך הינה בחיוב, וכי על הנתבע היתה חובה בעניין זה להביאו לידיעת בית המשפט; כל זאת באופן בו מעת שהוא לא עשה כן, מצדיק הדבר את ביטול פסק הדין שניתן.

54. לנתבע היה ידוע כי סוגיית יחסיו עם בת זוג מוסלמית, הינה בעלת משמעות מרובה בסוגיית גיורו. הוא עצמו הסביר כי בית דין ראשון אליו פנה סירב לגיירו לנוכח נישואיו לאשה מוסלמית; ובית הדין גיור כהלכה בו בסופו של דבר התגייר דרש ממנו להתגרש מאישה זו כתנאי להליך הגיור אצלו. חשיבות הקשר הזוגי, עולה אף מתוך כללי בית הדין גיור כהלכה, הקובעים כי **"... החיים הזוגיים של מועמד/ת לגיור נבחנים במסגרת הפעלת שיקול הדעת ההלכתי של דיני בית הדין..."**.

55. חשיבות השאלה חודדה שוב, עת רשות האוכלוסין ביקשה הבהרות בעניין במסגרת התביעה שהוגשה. הנתבע מסר הבהרות אלו באמצעות באת כוחו במענה מיום 2.5.23 בו נמסר כי הנתבע השלים את הליך הגיור מעל שנתיים אחר מועד הגירושו הרשמיים.

56. אך הינה, יומיים בלבד(!) לאחר מענה זה, וזאת ככל שנקבל את גרסת הנתבע כי קודם לכן לא היתה לו כל ידיעה שהדבר עומד להתרחש, הגיעה אליו אשתו לשעבר לישראל, ולדבריו הוא החליט אז להינשא לה מחדש. זאת, עת היא עדיין מוסלמית, וכאשר לשם כך עליו לגשת לבית הדין השרעי, להתבסס על עובדת היותו מוסלמי, ולהצהיר על כך בפניו. תהא זו היתממות בעיני לומר, כי מענה הניתן המיועד לצרכי הליך משפטי, לפיו השלים הנתבע את הליך הגיור מעל שנתיים לאחר מועד הגירושו, מבלי להבהיר באותה נשימה (ולו על דרך השלמת המענה מייד כשנדע על ההתפתחות שחלה), כי הוא על סף נישואין מחדש עם אותה אישה בהתאם לדין המוסלמי, הינו תקין. כך כאמור, אף אם נקבל את גרסת הנתבע, כי ההחלטה על כך גמלה בליבו לראשונה רק יומיים לאחר שניתן המענה.

57. לאור האמור, איני מקבל גם לפיכך את טענת הנתבע, כי המענה שניתן על ידו לפניית התובעת בחודש מאי 2023 היה נכון, בשים לב לשאלות שנשאל והתשובות הממוקדות שניתנו. לאור הרלבנטיות הברורה של יחסי הנתבע עם אשתו לשעבר (ולעתיד) – דבר שהיה ידוע לנתבע – המדובר הינו במצב בו מתבקש היה לספק מענה מלא ושלם (וככל הנדרש – גם השלמות לו) אף אם רשות האוכלוסין (בידה אין את המידע הרלבנטי), לא ידעה למקד את שאלתה בכל הנדרש. כאמור לעיל, חובות תום לב חלות על בעל דין, וכך ביתר שאת בהליך שעמד על הפרק, במסגרתו התבקש סעד מן היושר, ובו קיימים היו גם פערי מידע בין הצדדים. כל אלו חייבו כי המענה לא ימסור "חצי אמת" באופן שאינו נותן תמונה שלמה ומלאה.

58. הנתבע טוען, כי המענה לפניית רשות האוכלוסין ניתן על ידי באי כוחו, שלדבריו כלל לא פנו אליו בעניין לשם נתינתו. איני מוצא כי יש בדבר לשנות. ראשית, טעון הנתבע בעניין בא באופן כבוס רק בעת עדותו. הוא גם בחר שלא להביא את באי כוחו (עיתים) להעיד בדבר. שנית, בכל מקרה מעת שנמנע מענה נאות מבית המשפט, הרי שככל שבאי כוח הנתבע אחראים לכך, בידיו לפנות אליהם בעניין. אין הדבר משליך על הנפקות שיש כלפי בית המשפט לאי הגילוי לעת ניתוח התיק והעולה ממנו.

59. אפילו אם ימצא לומר כי בעת שנתן הנתבע את המענה לרשות האוכלוסין היה מידע זה "נכון", הרי שלבטח נדרש להשלימו בעת שהנתבע נישא מחדש בפועל לגרושתו וזאת אך 3 שבועות לאחר מכן, בבית הדין השרעי תוך הצהרה כי הינו מוסלמי והוא מקבל על עצמו את חוקי השריעה האסלאמית. ההליך המשפטי לאותה העת טרם הסתיים, ובית המשפט עודו ישב על המדוכה. החובה למסור מידע מלא ושלם לבית המשפט, אינה מסתיימת ברגע העברת מסמכים ומידע לבית המשפט. מובן כי כל עוד תלוי ההליך ועומד, הרי שככל שחלה התפתחות מהותית מאז נמסרו מידע ומסמכים המשנה את משמעות המידע שנמסר, על בעל הדין החובה לעדכן בכך את בית המשפט, וכך לבטח בהליך מהסוג דנן, שכאמור לא היה אדברסרי "רגיל", וקיימים היו בו גם פערי מידע בין הצדדים; כל זאת באופן שבית המשפט יוכל להביא את הדברים בחשבון לעת מתן פסק הדין.

60. אציין למען הסדר הטוב, כי איני מתעלם מכך, כי יתכן שנישואי הנתבע בפועל התרחשו ב-24.5.23, וזאת לאחר שניתן פסק הדין באותו יום, אולי בשעות הבוקר. לדבר אין חשיבות ראשית, הנתבע כאמור מסר באחת מגרסאותיו כי טקס החתונה נערך למעשה עוד לפני 24.5.23, שהוא תאריך המסמכים שעל הפרק. שנית, גם אם לא נערך הטקס לפני פסק הדין, ודאי ידוע היה לנתבע עוד לפני פסק הדין שהוא עומד להיערך (ולעניין זה ר' למשל תמצית הרישום שמסר לשם הנישואין בה רשום כי הינו מוסלמי, שנשלפה עוד ביום 23.5.23), ודי בכך כדי שיתחייב שבית משפט יעודכן בדבר.

61. העדר הגילוי הנאות אינו מתמצה אך באמור. במסגרת התביעה שהוגשה, הנתבע ראה להצביע בפני בית המשפט על אורחות חייו היהודיים, וכאמור הצהיר בתצהיר שהגיש כי הוא "... **מקיים אורח חיים יהודי-דתי בביתי... שומר על הלכות הכשרות, מציין את חגי ומסורת ישראל, שומר שבת, מדליק נרות שבת, עורך קידוש וסעודת שבת, חובש כיפה ולובש ציצית. בשבתות ובחגים ... הולך לבית הכנסת של הקהילה הצרפתית ליד בתי בירושלים...**" אמירה זו, המציירת את המצהיר כמי שמקפיד על שמירת מצוות, הניתנת מבלי ללוות אותה בכך שבה בעת אותו אדם מתחנן לפי הדין השרעי ומצהיר כי הינו מוסלמי המקבל את דיני השריעה האסלאמית, מהווה בנסיבות אלו "חצי אמת" הגרועה כאמור משקר, שכן השמטת החלק השני מציירת את החלק הראשון באור שגוי שרוחק מליתן תמונה שלמה ומלאה באשר לאורח החיים היהודי-דתי המנוהל בהתאם לתצהיר שניתן.

62. אותם דברים אמורים באשר להצהרת הנתבע כי הוא "רואה חשיבות גדולה בכך שהרישום **במרשם האוכלוסין ישקף נכונה את הדת ואורחות החיים שלי וימנע פגיעה ברגשותיי**", והרי משמעות שונה קיימת לפגיעה ברגשות עליה הצהיר הנתבע, עת ידוע כי רגשות אלו לא נפגעים לנוכח הצהרה מפי אותו אדם כי הינו מוסלמי. כאמור, לכל הפחות מחייב הדבר גילוי.

63. האמור אינו מתעלם מכך, כי הנתבע הגיש את תביעתו ונתן את תצהירו בחודש ינואר 2023, בעוד שלטענתו הארועים האמורים קרמו עור וגידים רק בחודש מאי 2023, כך שלכאורה היו האמור בתביעה, ובתצהיר הנלווה לה נכונים לעת הגשתם. גם אם תתקבל גרסה זו, הרי שכמוסבר מקום בו מתבקש פסק דין הצהרתי המתבסס על עובדות מסוימות שנמסרו לבית המשפט, אין תובע בן חורין לשבת בחוסר מעש עת הוא יודע כי עובדות אלו הופכות בלתי נכונות בעת שההליך המשפטי עודו תלוי ועומד ופסק הדין טרם ניתן.

64. הנתבע טען לעניין זה כי ההליך המשפטי החל "זמן רב" לפני נישואיו החדשים לגרושתו, ובעת שהוא כלל לא היה ער לסטטוס ההליך. איני רואה בעובדה זו כדי לשנות. הנתבע היה מיוצג, ואף כאן אין הוא יכול להיבנות מאי הבנה או אי ידיעה נטענים באשר לנדרש ולמצופה ממנו כל עוד ההליך תלוי ועומד.

65. התובעת מצידה מצביעה על כך, כי בהתאם לעניין **פלונית**, גיור הנתבע נכנס לתקפו בעת מתן תעודת הגיור, ולא עם מתן פסק הדין; ומשמע – כי בעת שהנתבע נישא כמוסלמי, היה הוא כבר לכאורה בגדר יהודי. עוד מצביעה היא על כך, כי לשם עריכת הנישואים בבית הדין השרעי, נדרש הנתבע להציג תמצית מרשם האוכלוסין לפיה הינו מוסלמי, וזו נשלפה על ידו ביום 23.5.23. התובעת טוענת לפיכך כי סוף מעשה מעיד על תחילתו, ולפיו הגיור שנערך לאו גיור הוא, ואף הנתבע מעולם לא ראה עצמו כיהודי כך שמוכן שהצהרותיו לכל אורך הדרך היו בלתי נכונות. יתכן שהדברים הם כך, ואולם לענייננו די לטעמי בכך שהעובדות הנדרשות לא גולו לבית המשפט, כאשר אילו היו מגולות כפי שהתחייב, תוצאת פסק הדין היתה שונה, כך ולו מתוקף שיקול הדעת השמור לבית המשפט לעת מתן סעד הצהרתי, הניתן לרקע כלל נסיבות העניין.

66. העולה מהאמור הינו כי לטעמי בוסס שהנתבע מסר עובדות בלתי נכונות לבית המשפט, ולמצער – נמנע מהבאת עובדות שהוא היה ער (או מחוייב להיות ער) שחלה עליו חובה בנסיבות העניין להביאן בפני בית המשפט, מה שעולה כדי תרמית, כל זאת באופן המקיים עילה לפיכך לביטול פסק הדין שניתן. לחילופין ו/או ביחד עם כך, חל גם התנאי לפיו נתגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות בעת מתן פסק הדין שבכוחן כפי שהוסבר לשנות את פסק הדין שניתן. ולכך יצוין, כי אף הנתבע לא טען למעשה כי העובדות שעל הפרק במקרה דנן היו כאלו שהתובעת יכולה היתה להביאן בפני בית המשפט בהליך הקודם אילו פעלה בשקידה סבירה.

67. המדובר הינו בפרטים שהינם בידיעתו של הנתבע; ואשר רשות האוכלוסין, כמי שניזונה מדבריו, ואינה מבצעת הליך בלוש לצורך ההליך, נסמכת על שנמסר לה על ידו, ועל מענים שניתנים על ידו לפניו. בנסיבות אלו איני סבור כי יש לקבוע כי חל עליה נטל לפעול אחרת, ומתוך נקודת מוצא כי התובע מוליך אותה שולל, לבצע בדיקות מעבר למה שבוצע. כך לא כל שכן, מעת שהרשות לא שקטה על השמרים, אלא ביצעה בדיקות בחומר שאצלה, בעקבותן קיבלה מענה לשאלות הבהרה שביקשה. אלא שאלו כמפורט לעיל, לא היו מלאות.

68. מתקיים אפוא בענייני תנאי ה"שקידה הסבירה". יתר על כן: כמוסבר בעניין **טורג'מן**, תנאי זה ניתן לריכוך מקום בו מוטל אינטרס ציבורי על הפרק. בעניין זה, אף שפרט הרישום בו מדובר הינו טכני, ואין בו ראייה לכאורה לנכונותו, הרי שעדיין האינטרס הינו כפי שהוסבר לעיל, כי הוא לא יוזן ביודעין בפרטים באופן לא נכון, ולבטח כי לא ייעשה כן באמצעות הליך בו לא ניתן גילוי מלא לבית משפט טרם הכריע הוא אם ליתן פסק דין בעניין.

69. טרם סיום להלן התייחסות למספר עניינים נוספים, כנובע גם מהטעונים שהועלו בהליך זה:

70. **ראשית**, הנתבע טוען כי נישואיו המחודשים עם גרושתו המוסלמית, נערכו חדשים רבים לאחר גיורו, ומשכך אין הם יכולים להשליך על תוקף הגיור שנעשה לפני כן, ושלגביו התבקש

פסק הדין ההצהרתי של בית המשפט. הדברים תואמים לכאורה גם את ההלכה בעניין **פלונית**, ולפיה לא המועד האקראי בו אישר בית המשפט את תוקף הגיור הוא בעל החשיבות, אלא המועד בו נעשה הגיור שעל תקפו מצהיר בית המשפט. משכך, ניתן להעלות שאלה כיצד התנהגות הנתבע לאחר מעשה, יכולה להשליך על הצהרה באשר למעשה גיור שכבר נעשה.

71. באופן דומה, ניתן להעלות שאלות מה היה קורה אילו, למשל, היה בית משפט נותן את פסק הדין עוד בחודש ינואר 2023, לעת הוגש ההליך; או אם נישואי הנתבע לאשתו המוסלמית היו נערכים שנה או שנתיים לאחר פסק הדין ההצהרתי שניתן. הן איש אינו עוקב אחר אורחות חייהם של מי שרשומים במרשם כיהודים, והמרשם אינו משונה גם מתוקף מעקב המדינה אחר אחר אזרחיה אם הרשום בו משקף בכל רגע את אורח חייהם במרחב הפרטי שלהם.

72. ענייננו עם זאת אינו במקרה היפותטי, אלא בנסיבות קונקרטיות כפי שהובאו בפני בית המשפט, ולפיהן עוד בטרם ניתן פסק הדין ההצהרתי פעל וסיפק הנתבע הצהרות בלתי מתיישבות וסותרות: בהליך האחד ביקש להצהיר שהוא יהודי, ובשני הצהיר כי הינו מוסלמי, קיבל עליו את חוקי השריעה האיסלאמית, והתחתן בבית דין שרעי. כל זאת, מבלי שהוא גילה עובדות אלו לבית המשפט, אף שכפי שהוסבר חלה חובה לגלותן. במצב כזה, ולרקע הסתירה הבוהקת בין ההצהרה המתבקשת לבין אופן ההתנהלות, כאשר זו אף אינה מגולה לבית המשפט, אני סבור כי בית המשפט לא היה נותן את פסק הדין ההצהרתי, בין מחמת העדר תום לב ואי גילוי הפוגעים בקבלת סעד הצהרתי, ובין מתוקף שיקול הדעת הנתון לבית המשפט במתן סעד הצהרתי, אשר לעת נתינתו נבחנות כלל נסיבות העניין, ובין לאור כוחם המצטבר של הדברים. אין באמור כדי לומר מה היה קורה אילו היו העובדות אחרות.

73. שנית, הנתבע טוען כי מוסד גיור כהלכה בו התגייר לא ביקש לבטל את הגיור שנערך לו, וזאת אף לאחר שנודעו לו העובדות נשוא ההליך, ומשמע – הגיור עודו תקף, ואין כל הוכחה כי הנתבע שאף ממשיך לפי הנטען לקיים אורח חיים יהודי, אינו יהודי. אין בכך כדי לשנות לטעמי. הליך זה אינו מכריע בשאלת התוקף הדתי של גיורו של הנתבע. ענייננו בשאלה אם ניתנו לבית המשפט שנתן את פסק הדין ההצהרתי מלוא העובדות שהתחייב להביא בפניו, וכאשר אילו היו מובאות לא היה פסק הדין ניתן, ולמצער – מעת שמתברר כי לא הובאו מלוא העובדות הנדרשות הרי שלאור חוסר תום הלב שבכך פסק הדין לא היה ניתן. אין ההכרעה בעניין זה כשלעצמו משליכה בהכרח על הגיור שנעשה ומשמעותו; כך כשם שאין בעצם הרישום במרשם כדי להעיד על יהדותו של הנרשם. עם זאת מן הראוי להזכיר, כי עיתים מצידה מסרה כי לו היתה יודעת על כוונת הנתבע להינשא לגרושתו באופן בו נעשה הדבר, אכן לא הייתה מגיירת אותו.

74. שלישית, הנתבע טוען, כי רשות האוכלוסין עצמה לא ראתה קושי בסיטואציה שנוצרה, והראיה שרישומו של הנתבע כיהודי על בסיס פסק הדין ההצהרתי שניתן, וכנשוי על בסיס תעודת הנישואין של בית הדין השרעי, בוצעו באותו יום ובאותו הניף. התובעת טענה כמוסבר לעיל כי המדובר היה בטעות, אך הנתבע חולק על כך. אף בכך איני רואה בסופו של יום חשיבות. אין מחלוקת, כי בסמוך לאחר שבוצע הרישום, עמדה התובעת על שארע, והתביעה עצמה הוגשה זמן לא רב אחר כך. טבעי כי בסיטואציה הלא שגרתית שנוצרה, לקח זמן להבין

ולנתח את שארע, וכאשר גולה הדבר, ננקטו הפעולות בלא שהיה בהן שיהוי, כך שלא ניתן אד על סמך רישום שנעשה ובסמוך התבקש ביטולו להסיק מסקנות בעניין.

75. רביעית, הנתבע טוען, כי אם נפל פגם כלשהו במעשיו, הרי שהוא נוגע לנישואים ולהצהרות שנעשו על ידו במסגרת זו, אשר לדבריו גם לא היה ער למשמעותן, ולא ייחס להן חשיבות. משכך לדבריו, אם יש צורך בביטול רישום כלשהו, הרי שזה מתייחס לנישואים שנרשמו, ולא לרישומו כיהודי. איני מקבל את הטעון. ראשית, קשה לקבל טענה לפיה לא ייחס הנתבע חשיבות לטקס הנישואין שנערך וההצהרות על פיו. יכול שיטען גם, כי מי שטוען כי הוא "מקיים אורח חיים יהודי-דתי", אד אינו מייחס משמעות להצהרה שלו כי הוא מוסלמי המחיל על עצמו את חוקי השריעה האיסלאמית, אולי דווקא אינו מייחס חשיבות להצהרה שנתן בדבר יהדותו. בין כך ובין אחרת, הנתבע כאמור חתם על מסמכים, ערך טקס נישואין, ויש קושי עם טעון לפיו אין מקום לייחס כל משמעות לדבר בניתוח הדברים; ובכל מקרה, אלו דברים שנדרש ממנו לגלותם לבית המשפט ממנו התבקש הסעד ההצהרתי.

76. חמישית, הנתבע טוען, כי לא קם לו כל יתרון מרישומו במרשם כיהודי, בהינתן כי הוא ממילא אזרח ותושב ישראל, דבר המלמד כי דרישתו בעניין נובעת מתוך אמונתו כי הינו יהודי ולא מתוך אינטרס. התובעת טוענת אחרת, ומצביעה בין היתר על כך כי הנתבע השתמש בעובדת היותו יהודי, על מנת לנמק בכך את הבקשה ההומניטרית שהגיש בעניין אשתו. בסופו של יום, איני סבור כי הדבר משנה בניתוח השאלה אם יש מקום לביטול פסק הדין שניתן. עם זאת, יש משמעות לעובדה כי בסופו של יום, אין ביטול הרישום כיהודי, שהינו בסופו של יום טכני, משליך על זכויותיו המהותיות של הנתבע כאזרח ותושב המדינה, ואלו שמורות לו.

סוף דבר

77. לאור האמור והמפורט אני רואה לקבל את התביעה ולהורות כי פסק הדין שניתן בת.א. [52895-01-23](#) מבוטל.

78. הנתבע ישא בהוצאות התובעת בסך 7,500 ש"ח.

ניתן היום, כ"ח ניסן תשפ"ו, 15 אפריל 2026, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה